

uteza hosszát a leveles kapuk előtt, vagy az ablak alatti «tötés»-eken gyorsan öltögető asszonyok ültek — tíz évestől hatvan évesig.

A sárgás kalotaszegi vászonra, mely az első mosás után lesz fodor, — varrják azokat a régi mintákat, melyeket a legöregebbjének is a déd-anya varrt.

A mint kocsink megállott, többen hozzánk futottak és áradt a szó:

— Hát hogy nem vagyunk kénytelenek az idén idegenbe menni, hogy varrást kapánk instálom — megmunkálhatjuk a magunk kis földcsékjét s ha közben, már mint most is, kivér az eső, előveszszük, a miből pénzt látunk, a varrottast és varrunk. A míg az asszonyok beszéltek, hálálkodtak, én csak egy kis gyermeket néztem, hogy mint tapad édes anyjához, piros kis arcát oda hajtja vállára s onnan fél és mégis vidám kötekedő tekintettel leskelődik felénk. Hová hajtánád most azt a kis pöske fejedet, ha édes anyád távol aratóban lenne? Vajha sikerülne a varrottastnak minden kis gyermekes anyát a falujában tartani! És ha a szépet, a valódi jó igaz munkát kedvelőknél úgy nő az érdeklődés a varrottast iránt mint eddig, akkor a kalotaszegi kis gyermekekre is jó nap virrad, — nem hagyják el ezentul a szegény anyák, mint eddig tevék. Mert hát ha a gyermek «isten számra» marad, bizony a nagyobb részéből angyal lesz, már pedig a mi nemzetünknek inkább van szüksége erős férfiakra, munkás asszonyokra, mint angyalokra.

A vidám, nevető kis gyermekek, ragyogó szemű hajadonok, elégtül arcú asszonyok csoportját kellemes érzések között hagytuk el. De pár hét múlva, midőn utam ismét arra vitt, valami nagyon a szívemre esett. A falu népe künn volt a mezőn, folyt az aratás és hordás egyszerre, a mint az itt már szokás. Betekintettem egy kis házikóba: a szoba rendtelenebb volt, mint általában Kalotaszegen lenni szokott, csak a «fogason» a régi kaucók és tálak ragyogtak, a mint a nyitott ajtón betűzött az augusztusi napsugár; a padlást verő úgy varrottast párna-csupjain is lángolni látszottak a piros tarajok és szegfűk, annál halványabbnak tűnt fel e sugaras világításban egy húsz-huszonkét éves menyecske. Ott ült a karos padon a kis ablak előtt, lábánál egy két éves leányka bemázolt arczezal csúszkált, mellette egy párnán parányi ujszülőtt teremtes: öt-hat naposnál nem lehetett több; a menyecske kezében varrottast: egy rojtos kredencztakaró, arra hajolva gyorsan öltöget. No ez emberkinzás! gondoltam és szívem összeszorult. Hiszen ha így hajtja magát ez a szegény nép, akkor nem áldás a varrottast sem! A magas küszöbről beléptem a földes kis szobába: — Erzszi! Ha te így kinzod magadat, akkor tölem több munkát nem kapsz! Ágyban neked most a helyed, miért rontod magad a varrással?

— Jaj instálom, ha ez a varrás nem lenne, kivivének vala a szekérhez kévét rakni, az pedig sokkal nehezebb, mint itt ülni az árnyékban. Annak levék a nyomorékja, hogy két esztendeje, mikor ez a kis leány akkora volt, úgy 6—7 napos, mint most a fiu, kévét hánytam a szekérre, meg is érzem világéletemben... de hát ilyen a szegény ember sora eliszem!

Bizony nehéz a te sorod, szegénység, akárhol is huzod az igát! Hej ha ezen az igán mindenki törekedne egy szemernyit könnyíteni, lassacska csak elbirhatóbbá válna a nehéz teher.

III.

Mielőtt utána néznénk, hogy a varrottast merre vándorol: előbb a földi nagyságok fényes palotáiba, aztán mind szélesebb körbe, míg most már a gentry-lakoknak is jó ismerőse lett, lássuk, hogyan indul el innen hazulról? Kalotaszeg népe hetenként kétszer hozza be hozzám a kész munkát, melynek vásznát, fejtőjét, mintáját én adtam a kezébe — a kész munka ára azonnal kell neki (az már nem az ő gondja, hogy mikor lesz abból pénz), mert hát «instálom alásan azért tusakodunk a varrással, úgy hogy a fonni valót is csak félre löktük a sutba s még éjjel is csak a tüt üztük, hogy vihessük haza a mi szükséges.» S így a mint kezéhez kapja a munkája díját, meg sőt, petróleumot, csizmát vásárolni; a leányok ünnepi pántlikás kötöt, a gyermekek piros «fersinget.» Megvásárolta eddig is ezeket ez a nép, mert szép ősi viseletét körömszakadtáig nem hagyta, csak hogy apránként utána ment az ősi földcsékje is. Most már akad olyan is a munkabehozók között, a ki viszen haza egy negyed

kilo húst is, de ezt már olyan ingyencznek tartja a többi, hogy maguk között «megmossák a fejét» már csak annak okáért is, hogy ha az «úr látja» e prédaságot, máskor nem szánakozik rajtuk.

Tehát bekerül a varrottast s mint egy nagy szemétdomb tornyosul az előszobában: szép a varrottast, de olyan szennyes, hogy csak gyakorlott szem látja benne a jó munkát, — bizony sarlót, kapát forgatva, széna-gyűjtés idején minden negyedórában ledobva a munkát, nem is lehet

az így «bevert» varrottast azután leöntik gyöngeluggal. (El lehet képzelni, hogy az a pamut, a mi mind e kinzások dacára viritó színét megtartja — már pedig megtartja, — mily finom lehet!)

És most kerül a sor a súlykolásra. Nyárban ez kellemes multság, magam is elnézem gyakran s csaknem megkivánom mint állnak az asszonyok a kis patakban s lábaikat körül tánczolják a tiszta hús fodrocskák; de annál keservesebb multság ez télen: a barna sulykokra ragyogó

A BUDAI KIRÁLYI VÁRPALOTA A

az másként. De az sem lehet, hogy én a szülővidékem híres varrottast így bocsássam világgá; még ha szennyes nem lenne, úgy sem tehetném, mert a fodorvászson akkor lesz fodorvászson, ha egyszer vízben jár.

Óriási munka ezt a szemét-halmot «beveretni». Hogy mi az a «beveretni»? Hát az a fodorvászson az, hogy minden egyes kis darabot, a legparányibb gyümölcskendőcskét is félnyirkosan legalább egy negyedórát kell a mosódeszkához csapkodni, míg egyszer csak összefut s kész a fodrosság, a mi aztán nem múlik el soha többé,

jéglemez borul, az asszonyok előköténye mint egy jégtábla, meredten áll és minden mozdulatra csattog; a varrottast csúcsokra fagyva tornyosul a kosarakban, s a piros virágokon (de még a kékeken, sőt fehéréken is!) csillámol, leng a zuzmara tollas dísz. De csak kienged és megszárad a varrottast is és a vászna sárgán, fodrosan, a varrása tömören, viritóan útra kél: még pedig diadalmas hódító útra.

Beszélnék a tények és beszélnék a naponta halommal érkező levelek; sok van e levelek között, melyekből majd egyszer megláthatja min-

denki, hogy a magyar nők mindig tudtak és tudnak egy-egy jó ügyért igazán lelkesülni.

Tavaly a Budapesten tartott erdélyi bazár-ból a többek közt vásárolt B.-né gróf B. Ilona több régi és új varrottast, a régiek között volt néhány azokból a dús varrásu paraszt párnahéjakkól, melyeket a nép azért ad el, mivel már inkább kedveli a szöttes vagy hárászszal varrt «sírásutáni»-t, a mi pedig meg sem közelíti szépségre a régit. A grófnőnek megtetszett a szép

betétnek. — Erre a grófné azt válaszolta, hogy így már igazán helyesebb, tehát neki is így kell. Azóta már ott diszlik a vendégszobák díszes ágyain a «fehéres», a mi fehér vászonra van varrva, mert az ágyneműre csak is így ajánlható, de így aztán szebb és jobb is minden más himzésnél vagy csipkénél.

De már terítőkre, függönyökre, ajtókra portiereknek oda is fodorvászon ment, még pedig oly nagy arányokban, hogy ezt irtam a grófnőnek: «Ugy látszik, Czinkotán nemcsak az iteze,

sága első hetében, ír a székelyföld egyik lelkes leánya, U. Margit. «Annyira szép a varrottással berendezett szobám, hogy az abban való gyönyörködés még a mostani nagy boldogságomban is kedves nekem.» Madame Adam pedig ezt írja . . . .

Ejh, de ne zavarjuk a madame-ot muszka rokonszenvében, nem talál az most mi hozzánk! Hanem eszmetársulás utján a francia alaposágról eszembe jut, hogy aztán tölünk sem utolsó dolog, mikor lépten-nyomon összezavarjuk a székelyföldet Kalotaszeggel, a székelyszöttest a varrottással!

És ezt nemcsak a zöld vagy rózsaszín szalonnok naiv kérdezősködői teszik, hanem még . . . No de hírlapírók ellen vádaskodni most nem ezélem!

Jönnek aztán olyan levelek is, melyeknek az írói nincsenek tájékozva a dolog felől, sejtelmök sincs róla, mi az a népipar, arról még kevésbé, hogy azt valaki csak azért csináltatja, mert azon a vidéken látta meg először a napot. Üzletemberek óhajtának üzleti összeköttetésbe jönni velem, tehát az üzletcimből kéri ezt vagy azt. Ilyenkor az igaz magyar nemesi vér az ember arcába szökken . . . ejh bolondság! Hiszen még akkor is javára lesz a házi ipar ennek az elszegényült népnek, ha egyszer valaki igazán mint üzletet fogja folytatni, itt pedig ez a fő!

Figyelmet érdemlő dolog az, hogy a nép által font, szőtt, kivarrt házi vásznat egyaránt használhassák öltözékre, fejkötőkre vagy paloták, villák berendezésére; — egyaránt otthonos legyen a legnagyobbaknál s a legegyszerűbb embereknél, — mert hát a mint kaptam Gödöllőről és Alsúthról előmerő nyilatkozatokat a varrottas szépségéről, szintugy magasztalta «azt a gyönyörű varrottas kötenyt és asztalfutót» a b—i kasznárné. Alig elképzelhető az az óriási változatosság vászonban, mintákban, a miből a negyven krajczáros kendőcskétől az ezer forintos berendezésig minden kitelik. Magyarországnak minden nagyobb városában van már kalotaszegi varrottas és sehol sem drágább, mint az első kézből. Szükséges ezt tudni, mert sokan más véleményben vannak, — ezt is leveleimből tudom.

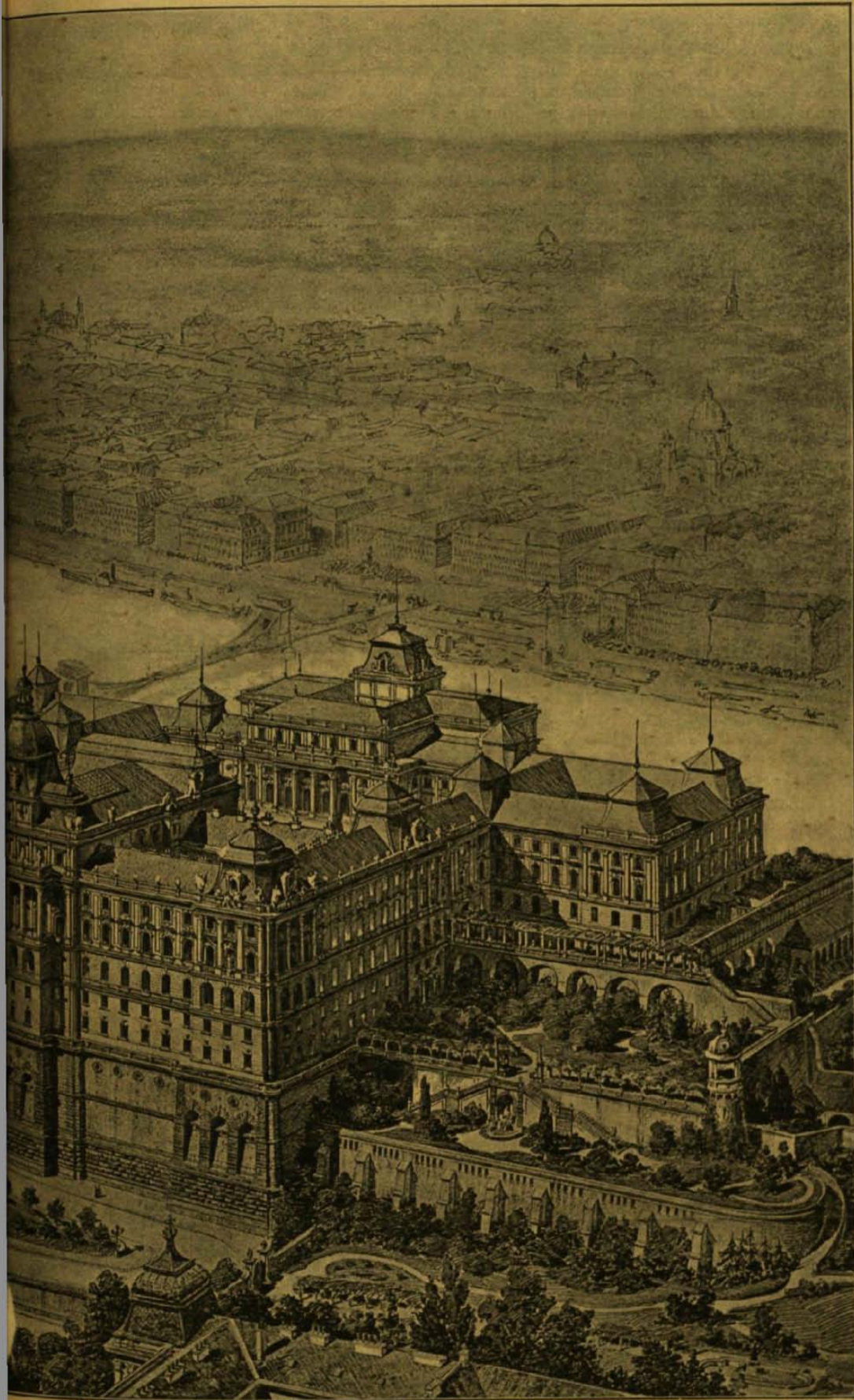
És most gondoljuk el csak — mert méltó a meggondolásra, — hogy egy palotában mi mindenre van alkalmazva ez a nép-munka, kezdve az öltözéktől, folytatva a szobák díszítésén, thea-, ozsonna-teritekeken, egész az ágyneműk betétjéig. Hogyha ez nem mind varrottas lenne, hány gép, szövőszék, varró, himző-intézet, mindenféle gyárak és divatárusnók működtek volna közre egy ilyen berendezésnél, — s ime ez mind keltt egy pár paraszt házikóból, kapát, sarlót forgatók kézi munkájából!

No ez a nép, a ki ezt így meg tudja cselekedni, mégis csak méltó arra, hogy legalább a magyarságát el ne vegyüek tőle!

Vegyüek el inkább a varrottasát s adjunk helyette kenyeret, hadd tarthassa meg azt a darabka földjét, mely igazán nem lesz magyar ember földje, ha szívünkre nem vesszük a dolgot.

A BUDAI VÁRPALOTA A KÖZEL JÖVŐBEN.

Valahányszor a királyi udvar Budapestre érkezik, mindannyiszor érezhetővé válik, hogy a budai királyi várpalota, melyet pedig csaknem páratlanul álló gyönyörű fekvése igazán fejlődmi székhelynek látszik kijelölni, mennyire szük egy nagy udvartartásnak hosszabb időre való befogadására. Minél gyakrabban, s minél huzamosabban időzik itt az uralkodó család, annál élénkebbé válik ennek érzete s legfőképen ennek tulajdonítható, hogy úgy a magyar államférfiak, mint maga ő felsége is immár hosszabb idő óta foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy a budai királyi várpalotát akként alakítsák át, illetőleg úgy nagyobbítsák meg, hogy abban az udvar elegendő és alkalmas férő helyet találjon s közelebb jusson a megvalósuláshoz a magyar nemzet azon óhajta, hogy fővárosában az uralkodóháznak ne csak ideiglenes tartózkodó helye, hanem valóságos olyan otthona legyen, mely úgy a kényelem igényeinek, mint az uralkodóház és nemzet méltóságának megfelelően.

BEN. — YBL MIKLÓS ELFOGADOTT TERVE.

munka és óhajtott volna a vendégszobák ágyait ilyen eredeti varrással kiállítani, de némi kételye támadt egy dolog felől szellemes, jó humoru levelei egyikében így ír: «Rendkívül szépek ezek a párnahéjak, de vajjon nem «vakarósak»-e?» Hogy vakarósak-e vagy nem — válaszoltam, azt nem tudom, mert én olyanon soha sem aludtam, én a varrottast másként szoktam az ágyneműimre használni és mutatóba elküldtem egy párnahéjat, melynek finom vászon csinlatjába mint betét jő a varrottas (azaz fehérre és fehérrel varrva); «fehéres» a neve ennek a

de az ajtó és ablak is nagyobb, mint más helyen.»

Egy másik levélben így ír a legnemesebben érző, minden jóért lelkesülő asszonyok egyike: «A varrottas ruhám a fürdőn foulard-tünikkel járta, a télen egy estélyen fekete bársonnyal; óhajtanék a jövő nyárára finom fodorvásznat alkalmazni deréknek és tüniknek is hozzá, — s csak ha így jól elhurboltam, azután lesz belőle ágyterítő.»

Hát nem a varrottas szépségéről beszél-e az a levél, melyet legnagyobb boldogságában, házasa-

Tudva van, hogy ő felsége a király az udvartartás számára évenként megajánlott összegből (ezüvillista) egy jelentékeny összeget a nemzetnek visszaajánlott s hogy ez utóbbi összegből épült föl a pompás dalműszínház is az Andrássy-úton. Midőn a király nagylelkűségéből a művészetnek e diszes csarnoka elkészült: legfelsőbb helyen elhatározták, hogy most már ez a visszaajánlott összeg meggyűjtessék s abból a budai várpalota a szükséghez képest átalakíttassék. A legkitünőbb szakértőket hallgatták meg e kérdésben s miután ő felsége kifejezte azt az óhaját, hogy a várpalotának jelenlegi részei a lehetőségig maradjanak meg mai alakjukban, Ybl Miklós lón megbízva, hogy a kibővítési munkák iránt tervet készítsen és azt terjeszse elő.

Műépítőink e kitünősége el is készült a tervvázlattal s mi azt a «Vasárnapi Ujság» 1885-iki 14-ik számában be is mutattuk olvasóinknak magyarázó szöveg kíséretében. Miután azonban akkor még nem történt minden részletekre végleges megállapodás, s miután másfelől akkor közölték képünk a várpalotának csak újból épülendő részét, illetőleg annak csak nyugati homlokzatát tüntette föl: most, midőn a budai királyi lak oly eleven életnek a színhelye, érdekesnek tartottuk a várpalotát egészében s abban az alakjában mutatni be, a milyet az az új építkezések befejezése után, talán már a közel jövőben fog ölteni.

Nem akarván ismétlésekbe bocsátkozni arra nézve, a mi olvasóink előtt már előbbi közleményeink nyomán ismeretes, csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy a királyi várpalotának ma bemutatott jövődombeli képeinek fölötté érdekes rajzát, úgy az ahhoz magyarázatul szolgáló szöveg adatait a leghitelesebb helyről, egyenesen a terv készítésével megbízott Ybl Miklós műépítészeti irodájából kaptuk s így közönségünk megnyugodhatik abban, hogy ős Budavárának királyi palotája csakugyan olyan alakot fog ölteni, a minőnek azt képünk mutatja.

A kép nyugat felől, madártávlatból tünteti föl a már kibővített királyi palotát, s magának a várnak is töle éjszakra nyuló jelentékeny részét, s kilátást nyújt a Duna folyására, a Margitszigetre, az Ó-Buda fölötti halmokra, valamint Budapestre és a mögötte messze elnyúló síkságra is, melyek a halvány árnyrajzban mutatkozó nagyobb épületek körvonalait is kivehetőleg a képnek háttérét képezik.

Az előtérben látható kép magát a várpalotát láttatja mindazokkal az épületekkel, melyekkel az a már részleteiben is megállapított terv szerint bővülni fog. Maga a kép is elég világos fogalmat nyújt a régi palotához építendő részekről. Mindazonáltal azok kedvéért, a kik a hely színével talán nem eléggé ismerősek, kívánatosnak véljük a rövid tájékoztatást.

Említettük, hogy a budai várpalotának nem a Dunára és Budapestre, hanem a Krisztinavárosra, vagyis a budai hegyekre, tehát nyugat felé néző oldala lesz az, mely teljes átalakuláson megy majd keresztül. A képek alsó, baloldali sarkában látható az a pont, a melyen a várba fölvezető új kocsiút az Atilla-utcától elágazik. Ez utóbbi utcánál ugyanis a várba vezető út egy enyhén emelkedő szerpentinával kezdődik, melyet valamivel odább a már ma is meglévő Lógody-utca vág ketté. Följebb aztán az út szorosán az ujonnan emelendő építmények aljában fog vezetni föl egészen a várfokig, a hol aztán az ódon székesfejérvári kapuba fog betorkollani.

A merre az út fölkaparodik, mindenütt változatos, festői hatású helyeket érint. Már kigyózó irányának kezdete is, ott a hatalmas vár tövében, szép épületekkel, virágos ültetvényekkel, parkszerű részletekkel, pázsitos ágyakkal van szegélyezve. Az út további folytatása, egyfelől hatalmas mellvédszerű terraszokon díszlő kertekkel, másik felől ültetvények közé épített nyaralókkal hatásos és fölötté kellemes látványt nyújtó résznek ígérkezik.

Az említett utnak egy közepetáján, valamivel alább, mint a képünkön látható kapuavillan, egy második út ágazik el, mely kizáró-

lag az új várpalota alsó részeiben elhelyezendő gazdasági helyiségekkel való közlekedésre van szánva. Mert a palotának a Krisztinaváros felé néző új részlete akként lesz építve, hogy nyugati oldalán négy emeletet mutat, s a várhegy tövéből látszik kiindulni. De miután hegyoldalban fekszik: keleti része, mely a várpalota udvara felé néz, már nem lesz négy, hanem csak két emeletes. A Krisztinaváros felőli oldal földszintje és első emelete lesz az említett gazdasági czélokra — konyhákra, mosókonyhákra, éléskamrákra, cselédhelyiségekre stb. — szánva, s a vár alatti utnak említett elágazása ezekhez vezet.

A várpalota épületeinek külső csoportosulását bővebb magyarázat nélkül is elég világosan tünteti föl képünk. Itt csak azt akarjuk fölemlíteni, hogy a palota régi része egészen megmarad mai alakjában, csupán a nagy dísztermet fogják jelentékenyen megnagyobbítani, miután ünnepélyes nagyobb alkalmakra ez is egy kissé szűknek bizonyult. Ezelőtt ugyanis a díszteremből jobbra és balra levő helyiségekbe a díszteremmel kellett keresztül menni, a mi, tekintettel arra, hogy a díszterem ünnepélyek alkalmával egészen tele van, elég kellemetlen volt. Most a díszterem helyén egy szökellék lesz, régi szélességének körülbelül felével nagyobbítva, s az átalakítás következtében a díszterem karzatokat is nyer, honnan az országgyűlés megnyitását, s egyéb ünnepélyességeket a nagy közönség is szemlélhetni fogja.

A belső berendezésre vonatkozólag megjegyezzük, hogy nyugati oldalának lejtője fölötté kedvezett annak, miszerint öt szobasor épülhetvén egymás fölé, a helyiségek czélszerű összpontosítása lehetségessé válik.

A legelső szobasor, mely közvetlenül a nagy körfal fölött fekszik, fogja tartalmazni, mint említők, a királyi udvar és a palota-tisztek számára szükséges összes konyhahelyiségeket; de ezeken kívül még a trónörökös pár háztartása számára is egészen külön konyhák lesznek elhelyezve ugyancsak itt. Az ő Fensége udvartartásához tartozó konyha a régi palota helyiségeivel földalatti ut által lesz összekötve és a tálak természetesen felhúzókkal szállíttatnak az emeletre. Az e fölött levő alacsony, u. n. felemeleten lesznek az egész udvari cselédség lakásai.

A következő szobasor, a Krisztinaváros felőli második emelet már oly magasan van, hogy ott a hegy már megszűnve, folytatását találja az épületnek abban a részben, mely a várpalota udvara felé a földszinti szobasort képezi. Az épületnek ebben a részében már egy nagy és diszes lakosztály lesz az uralkodó házat meglátogató valamely magas vendég, annak kísérete és cselédsége számára.

Az utolsó előtti szobasor, mely a régi palota első emeletének felel meg, csak a trónörökös főherceg és neje lakosztályait, valamint a kis Erzsébet főhercegnő szobáit foglalja magában. A trónörökös termei közvetlen ő felsége lakosztálya mellett lesznek s a kettőt kényelmes folyosó kötetlen össze; közöttük csak egy nagy étterem s néhány társalgó terem fog fekünni, mely utóbbiakban eddig nagy hiány volt. Felső világítással ellátott nagyszerű lépcsőzet fog az emeletbe vinni. Végül a legfelsőbb emelet az udvartartáshoz tartozó előkelőségek, az udvarmesterek, udvari hölgyek, tiszték, stb. lakásul szolgál.

Az új helyiségek összes száma a 300-at meghaladja.

Az udvar ugyanazon az uton fog följárni a várpalotába, mint ma, csak hogy ez az út, a várpalota udvarába, ezután egy nagyszerű kapuívét alatt fog haladni a jövőre mind a négy oldala felől körülépített udvarba. Az onnan most a Tabánba, a kis alaguton át vezető úttal természetesen fölhaladnak, mivel az ujonnan megnyitandó út ezt eléggé pótolja. Úgy szintén a várpalota udvarának nyugati részén álló főörsegi épület is elmegy onnan, mivel hogy erre a helyre a palota új épülete jut. A főörseget, valamint a királyi testőrséget is a sikló felső állomásától balra, a minszterelnöki palotával szemben álló VI. Károly korabeli régi szertárépületben helyezik el, melyet e czélból díszes pavillonná alakítanak át, mint az képünkön is fölismerhető s tizenkét foku hatalmas nyílt lépcső vezet hozzá. E pavillon a pesti oldal felé is nagyban fogja emelni a budai várpalotának ezt a részét, annál is inkább, mivel a várpalotának a Dunára néző részével hatalmas oszlopcsarnok

fogja összekötni. Balra pedig a pavillontól hatalmas faragott kőpillérek között kovácsolt vasból készült diszes nagy kapu fog bejárattal szolgálni a várkert azon részébe, hová a közönségnek is szabad bemenete lesz.

Hogy ezeknek az építkezéseknek következtében magának a várkertnek is nagy átalakulásokon kell átmennie, hogy terjedelemben is, szépségében is nyerni fog, azt itt csak mellekesen említjük. Hogy milyen lesz majd a Pest felé néző várkert oldala, arra nézve némi következtetést lehet vonni abból a kis részletből, mely a várhegy nyugati oldalán fekvő kert egy darabját tünteti föl s melynek támasztó falakkal, lépcsőkkel és terraszokkal díszes festői alakját képünknek jobb oldalán alól láthatjuk.

A várpalotához tartozó sarok-épület, az úgynevezett Stökelgebäude, valamint az udvari istálló épülete is meg fogja tartani a mai alakját. A Szent-György terét azonban planirozni fogják s szintáját is alapos szabályozás alá veszik, a mi e szép térnek már meglehetősen egyenetlen felszínére valóban rá is fér s úgy szépséget, mint közlekedési szempontból is javára fog szolgálni.

Ilyen átalakításokon fog a királyi várpalota és környéke legközelebb végig menni. Az összes munkálatoknak tíz év alatt kell elkészülniök s ebből az első négy év a királyi lakás felépítésére van szánva, az utána következő három év alatt a régi dísztermet alakítják át, végre az utolsó három év lesz fenntartva a kir. testőr-épület és a várkert elkészítésére. Az összes költség 6 millió 800,000 fortra van előirányozva.

EGY SORSJEGY.

9672-dik szám.

Regény egy kötetben.

Irta VERNE GYULA.

Franziából HUSZÁR IMRE. (Folytatás.)

Ekkor Joel nagyot kiáltott. Az utazó meghalotta és feléje fordította a fejét. Aztán Joel néhány másodpercig azon tűnődött magában, mint lehet legezészerűbben és leggyorsabban cselekedni, hogy az utast kiszabadíthassák a bajból.

— Hulda, mondá végre, nem félsz?

— Nem bátyám.

— Jól ismered a Maristient?

— Már több ízben át mentem rajta.

— No hát kerüld meg a sziklahalmot és közeljél az utashoz, a mennyire csak lehet, aztán bocsátkozzál le hozzá csendesen, fogd meg a kezét és tartsd jó erősen. De akkor még ne próbáld felkelni! A szédülés erőt venne rajta, téged is magával ragadna és veszve lennétek mind a ketten.

— És te, Joel?

— Mialatt te felülről kerülsz, én alul fogok mászni, a Maan felől, a hegypárkányon végig. Mikorra te megérkezel, én is ott leszek és ha megsiklanátok, talán feltartóztatnálak mind a kettőtöket.

Aztán Joel, a Rjukanfosz egy újabb elcsöndevülését felhasználván, csengő hangon e szókat kiáltá:

— Ne mozduljon uram!... Várjon!... Megpróbáljuk, hogy eljuthatunk-e önhöz.

Hulda már eltűnt a lejtő bozótjai mögött, hogy a Maristien tulsó felén oldalt lebocsátkozzék.

Joel csakhamar megpillantá a derék leányt a legutolsó fák mellett átkanyarodni.

Ő maga élete koczkázatásával lassan elkezdett végig mászni a Rjukanfosz mélységét környező hegygerincez meredeken előhajló részén. Mily rendkívüli hidegvérűség, a kezek és lábak mily bámulatos ügyessége kellett hozzá, hogy megkerülje ezt a veszedelmes gerinczet, melynek falai nedvesek voltak a zuhatag porrá vált vizétől.

Vele párhuzamosan, csak hogy mintegy száz lépésnyivel magasabban Hulda haladt előre, részút, hogy könnyebben eljuthasson arra a helyre, a hol az utas mozdulatlanul maradt. A helyzetben, a melybe az utóbbi jutott, arcát nem lehetett látni, mert a zuhatag felé volt fordítva.

Mikor Joel eléje ért, megállt és egy sziklahasadéknak megvetvén a hátát, felkiáltott az idegenre